

стандартам та у майбутньому полегшить процес входження України до спільного ринку ЄС. Більш того, доведення до кінця вже розпочатих реформ у сфері споживачів поставило б на якісно новий рівень право України та довело б його ефективність не тільки у внутрішньодержавному сенсі, а і засвідчило його фактичну сумісність з правом ЄС.

Колесник В. Ю.

*Чернівецький факультет Національного університету «Одеська юридична академія»,
асистент кафедри теорії та історії держави і права*

ДО ПИТАННЯ ПРО ОСНОВИ ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ У ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ

Концепція правового регулювання оптимальної екології покликана забезпечити цілеспрямовану побудову взаємодії людини і біосфери, яка не тільки не руйнує, але й сприяє їх взаємному сталому розвитку (Вернадский В. И. Размышления натуралиста. Научная мысль как планетное явление. Кн. Вторая / В. И. Вернадский. – М.: Мысль, 1977. – С. 192).

Цей процес відбувається на двох рівнях: правового устрою національних екологічних систем і на рівні міжнародної співпраці.

Національний рівень розробки необхідний, оскільки територія і простір кожної держави, над якою вона має суверенітет, охоплює частину екосфери Землі, природно-антропогенний комплекс. Внесок кожної держави в становлення правових основ екологічної стратегії вимірюється тим, наскільки ефективно розв'язуються внутрішні аспекти глобальної екологічної проблеми і, якою мірою зовнішня політика, що нею проводиться, відповідає назрілим загальнолюдським потребам (Tolba M. Profiting for the environment / M. Tolba. – Mazingira. – 1984. – vol. 8. – № 1. – P. 6). Однак не можливо вирішити усі екологічні проблеми виключно на національному рівні.

Таким чином, природно, що в системі міжнародних відносин з'явилася нова, природоохоронна функція, що вимагає розробки правових основ екологічної стратегії, які будуть спільними для держав світу.

Найінтенсивніше національне і міжнародно-правове регулювання охорони довкілля здійснюється на європейському континенті. Охорона навколишнього середовища – найактуальніша проблема європейського регіону. Не буде перебільшенням сказати, що Європа в наші дні є зоною екологічного лиха. Європейський Союз приділяє цій проблемі серйозну увагу, оскільки подальше економічне зростання і політичне згуртування держав-членів неможливі без урахування екологічного фактора (Право Європейського Союзу: учебник для вузов/ под. Ред. С. Ю. Кашкина. – 3-е изд., перераб. И доп. – М.: Издательство Юрайт; ИД Юрайт, 2010. – С. 843).

Довкілля відноситься до сфер спільної компетенції Союзу і держав-членів.

Захист навколишнього середовища – один із пріоритетів Співтовариства, разом з економічною інтеграцією. Це впливає з цілей і принципів Європейського Союзу, закріплених в Засновницьких договорах (ст. 191-193 ДФЄС).

Так, у відповідності із ч.1 ст.191 Договору про функціонування ЄС політика Союзу у сфері навколишнього середовища сприяє досягненню таких цілей:

- збереження, захист і поліпшення якості навколишнього середовища;
- охорона здоров'я людей;
- передбачливе та раціональне використання природних ресурсів;
- сприяння на міжнародній арені заходам, спрямованим на вирішення регіональних або глобальних проблем навколишнього середовища, і, зокрема, боротьба зі зміною клімату.

Політика Союзу у сфері навколишнього середовища спрямована на досягнення високого рівня її охорони з урахуванням відмінності ситуацій у різних регіонах Союзу (Лісабонські консолідовані Договори про Європейський Союз і функціонування Європейського Союзу: Право Європейського союзу: підручник/ за ред. В.І. Муравйова. – К.: Юрінком Інтер, 2011. – С. 632).

Право навколишнього середовища Європейського Союзу являє собою сукупність норм права Союзу, що регулюють специфічний комплекс відносин у природоохоронній сфері та в сфері природокористування, які через свій характер або свої масштаби роблять неможливим або неефективним подібне регулювання на рівні держав-членів Союзу, і спрямованих на підтримку сталого розвитку європейського регіону і забезпечення екологічних прав приватних осіб.

Екологічні проблеми є предметом турботи різних інститутів та органів Європейського Союзу. Досить часто Рада засідає у складі на рівні міністрів екології держав-членів. У структурі Європейського Парламенту функціонує постійний Комітет з питань навколишнього середовища, охорони здоров'я та захисту прав споживача. З метою сприяння Комісії у здійсненні відповідних повноважень в її структурі сформований Генеральний директорат ХІ, який займається питаннями навколишнього середовища. Велика кількість справ, пов'язаних з охороною навколишнього середовища, розглядається Судом Європейського Союзу. Серед органів, які не є інститутами, найважливішу роль в реалізації екологічної політики ЄС відіграє Європейське агентство з навколишнього середовища – спеціальне екологічне установа ЄС (Право Європейського Союзу: учебник для вузов/ под. Ред. С. Ю. Кашкина. – 3-е изд., перераб. И доп. – М.: Издательство Юрайт; ИД Юрайт., 2010. – С. 844).

Проводячи аналіз екологічної політики ЄС, можна дійти висновку, що вона ґрунтується, насамперед, на принципах перестороги і превентивний дій. Правовий аспект екологічної політики містить основний принцип, при реалізації якого слід запобігати спричиненню шкоди довкіллю, а забруднювач має сплачувати. Охорона навколишнього середовища забезпечується за допомогою відповідних інструментів (засобів), які можна класифікувати:

— на адміністративно-правові засоби (планування в сфері навколишнього середовища, система врахування екологічної інформації, система моніторингу навколишнього середовища, проведення оцінки впливу на стан довкілля, комплексні природоохоронні дозволи, нормування в сфері довкілля);

— економіко-правові інструменти, які підрозділяються на добровільні (сертифікація в сфері довкілля, екологічний аудит, схема еко-менеджменту й аудиту ЄС, екологічне

страхування) й обов'язкові (екологічні платежі, схема торгівлі квотами на викиди парникових газів в ЄС);

— змішані правові засоби (стандартизація й фінансування в сфері охорони навколишнього середовища) (Мірошниченко О. П. Сучасні тенденції розвитку екологічної політики і прав ЄС та України: правові аспекти/ О. П. Мірошниченко// Європейські перспективи. – 2010. – № 2. – С. 53).

Отже, розвиток європейського екологічного права характеризується пошуком оптимальних підходів до вирішення складних проблем управління природними ресурсами та збереження природи.

A. Voloc

*MD, MPH, Master of Science in Law, Lecturer at General and Clinical Pharmacology
Department, Odessa Medical Institute of International Humanitarian University*

THE LEGAL PERSPECTIVE OF THE EVOLUTION OF THE CONSENT TO POSTHUMOUS ORGAN DONATION IN THE USA

The main legal provisions for organ transplant in Ukraine are contained in the Law of transplantation of organs and other anatomical materials of 1999 with amendments (The Gazette of the Verkhovna Rada of Ukraine (GVR), 1999, N 41, p.377). It regulates all types of transplantations to be performed in the country, including the type of donation and the consent that needs to be obtained. It is clear for the live organ donation that donors can be only the close relatives of the recipient, and obviously, informed consents for organ procurement and implantation are required from both the potential donor and the recipient, respectively. The life donation does not leave room for any variation of consent and the way it should be obtained. As opposed to it, the deceased organ donation is a situation when there are several options available – either the person has to express her consent or refusal to become a donor after death, or this consent or refusal may be expressed, but is not required, so that one of them is presumed. In Ukraine the law provides for presumed refusal of deceased organ and tissue donation, while the way the consent is obtained is not clearly detailed in the matter of how active should be the health care provider in requesting this consent, from whom should they request it, and who is eligible to give it. The Ukrainian legislative actors are still in the process of debating over this issue. Moreover, they have accepted the situation of deceased donation stagnation in the country over the last 5 years, and are focusing primarily on different types of instructions for life donation currently under civil discussion (Draft Order of the Ministry of Health of Ukraine «On approving the instructions for donation of homotransplants for transplantation from a live related donor», – 2011. http://moz.gov.ua/ua/portal/Pro_20111014_0.html). In the situation when Ukraine is striving to find its way to promote deceased organ donation, the international experience should be taken into account. For this reason the U. S. experience is of particular interest to us, given the continuous evolution, amendment and coexistence of various transplant related federal and state legislations.